

НАТАЛІЯ ЮРІЇВНА ТАРАН

(до 60-річчя від дня народження)

16 грудня виповнилося 60 років відомому вченому, талановитому фітофізіологу, фахівцю в галузі вивчення механізмів стійкості рослин, їх індукції за участю ендогенних та екзогенних чинників, доктору біологічних наук, професору, завідувачу кафедри фізіології та екології рослин ННЦ «Інститут біології» Київського національного університету імені Тараса Шевченка, лауреату премії імені М.Г. Холодного Наталії Юріївні Таран.

Наталія Юріївна народилась у Києві в родині службовців. Усе своє творче життя пов'язала з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, де працює з 1971 року. За цей період пройшла трудовий

шлях від лаборанта до професора, завідувача кафедри.

Її наукові інтереси широкі й різнобічні. Загальне визнання отримали роботи з таких актуальних проблем, як з'ясування адаптаційного синдрому за структурно-функціональними маркерами стресового стану рослинного організму, фіто- й агроценозів, дослідження молекулярно-біохімічних та еколого-фізіологічних стратегій адаптації рослин за дії біотичних стресорів і глобальних біосферних явищ для збереження біорізноманіття фітоценозів. Вона експериментально обґрунтувала оригінальну концепцію індукції пристосувальних реакцій адаптаційного синдрому рослинного організму за участю компонентів ліпід-пігментного комплексу — гліколіпідів, каротиноїдів, інтермедіатів пероксидного окиснення ліпідів фотосинтетичних мембран.

Під керівництвом Наталії Юріївни проводяться наукові роботи з визначення структурно-функціональних особливостей механізмів зимостійкості родів *Magnolia* L. та *Rhododendron* L., багаторічні моніторингові дослідження стану водойм Дніпровського каскаду, які дають змогу прогнозувати можливі негативні наслідки в разі подальшого забруднення. Виконується скринінг вищих водяних рослин за активністю фізіологічних реакцій як тест-об'єктів на певний вид забруднення для біотестування природних водойм, оцінювання ступеня їх забруднення. Створено базу даних еколого-біохімічних характеристик сталого розвитку фітоценозів за дії різноманітних чинників довкілля.

Н.Ю. Таран разом із колегами бере участь у виконанні міжнародної програми з дослідження Антарктиди. Вивчає адаптаційний потенціал у рослин виду *Deschampsia antarctica* Desv., що зростають в умовах Антарктиди.

Результати фундаментальних досліджень відображені у прикладних розробках. Запропоновано оригінальний метод отримання рутину з вегетативної маси гречки. Розроблено технологію боротьби з поширенням омели білої (*Viscum album* L.) в лісопаркових насадженнях м. Київ. Ство-

рено технологію використання нанорозмірних частинок біогенних металів як збалансованих елементів живлення для підвищення продуктивності рослин в умовах трансформованих агроценозів.

Вона є співавтором колективних монографій: «Біохімія рослинних ліпідів», «Скринінг адаптаційного потенціалу рослин за показниками оксидного стресу», «Фітопатогенні властивості збудника церкоспорельозу», «Фізіологія зимостійкості та інтродукції деяких видів роду магнолій (*Magnolia* L.) в умовах Київського полісся та лісостепу», «Фізіологічне обґрунтування методів профілактики розповсюдження та боротьби з омелою білою у лісопаркових ландшафтах», «Ліпіди рослин» та автором більш як 180 наукових праць.

Особливу увагу Н.Ю. Таран приділяє роботі з аспірантами і здобувачами. Під її керівництвом підготовлено 6 кандидатів наук. Нині вона успішно керує роботою 5 аспірантів.

Наталія Юріївна веде велику науково-організаційну діяльність. Протягом багатьох років вона є членом спеціалізованої кваліфікаційної ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка зі спеціальностей «Фізіологія рослин» та «Екологія», членом Європейського товариства біологів рослин (FESPB), віце-президентом неурядової громадської організації «Жінки в науці». Активно працює в редколегіях журналів «Фізіологія рослин та генетика», «Вісник Київського національного університету».

Активна трудова і громадська діяльність Н.Ю. Таран відзначена премією імені Ярослава Мудрого АН ВШ України, почесною грамотою МОН України, грамотою Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Наукова громадськість, колеги, друзі, учні щиро вітають Наталію Юріївну з ювілеєм і зичать доброго здоров'я, активного творчого довголіття, нових досягнень в усіх сферах її багатогранної діяльності.

© 2015 р. ННЦ «Інститут біології»
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка